

5.Бондаревський Е.Я., Кодетова А.В. О школьных программах по физкультуре. // Физкультура в школе. –1987, No 3. –с. 31-35.

6.Шиян Б.М. Передумови й перспективи формування національної системи фізичного виховання школярів / Б.М. Шиян // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. праць. - № 4 (20). – 2012. – С. 344-350.

УДК 796.078

Єрмоленко О.В., Єрмоленко М. В.
Донбаська державна машинобудівна академія

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ СФЕРИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ З УРАХУВАННЯМ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У статті розглядаються питання стану та пошуку ефективних шляхів розвитку національної сфери фізичного виховання і спорту учнівської молоді з урахуванням євроінтеграційних процесів.

Ключові слова: євроінтеграція, реформування, учнівська молодь, фізичне виховання і спорт.

Єрмоленко А. В, Єрмоленко М. В. Актуальные вопросы состояния и перспективы дальнейшего развития сферы физического воспитания и спорта учащейся молодежи с учетом евроинтеграционных процессов. В статье рассматриваются вопросы состояния и поиска эффективных путей развития национальной сферы физического воспитания и спорта учащейся молодежи с учетом евроинтеграционных процессов.

Ключевые слова: евроинтеграция, реформирование, учащаяся молодежь, физическое воспитание и спорт.

Ermolenko O. V., Ermolenko M. V. Topical issues state and prospects of further development of physical education and sport students, taking into account the European integration processes. This article discusses the condition and find effective ways to develop a national system of physical education and sport students, taking into account the European integration processes. The article detailed consideration is subject to the national system of physical education and sport students, which should be the basis of reproduction of psychophysical potential of the people, improve the health and physical fitness of children, adolescents and young people, the domestic output of physical culture to a new level of health of the world standards. Moreover, the designated problem is relevant in terms of European integration processes, where components of the process of rapprochement between Ukraine and the European Union are the goals of society in improving the effectiveness of the instruments of cooperation in priority sectors of integration, which is one of the leading places belong to the field of education in general, and physical education in particular. The article offers a list of activities for the implementation of mechanisms for financing the industry, personnel training and management capacity, as well as adequate logistics sector. In the EU the modern community attaches great importance to physical education and sport students, various means of formation of the younger generation desires for them. Such efficiency physical education classes most of the supply of deterministic process efficient and effective public policy in the field of physical education and sport. Thus, there is an urgent need for effective reforms in the field of physical education and sport students. This is true today, when our country's integration into the European Community.

Key words: european integration, the reform, students, physical education and sport.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Дискусії, які продовжуються в Україні навколо стану та перспектив розвитку сфери фізичного виховання та спорту учнівської молоді, концентруються у більшості випадків на інституційній складовій цієї проблеми, і тому про практичну реалізацію будь яких запропонованих перетворень годі й говорити. Вони так і залишаються задекларованими на аркушу паперу та перекладаються з року в рік з місця на місце, від однієї влади до іншої. Але не треба забувати, що учнівська молодь, висловлюючись спортивною термінологією, не «футбольний м'яч» який можна перекочувати без кінця, це майбутнє країни, і від того, як і що ми інвестуємо в нашу молодь сьогодні залежить успішність нашої держави у майбутньому. Ми вважаємо, що інвестиції з боку держави у розвиток фізичного стану та індивідуального здоров'я учнівської молоді є пріоритетним завданням сьогодення, тому що тільки маючи високий рівень у показниках відповідних категорій, молодь буде активним учасником суспільних перетворень, та максимально реалізує свої індивідуальні здібності в навчальній і трудовій діяльності [1, с. 5]. Більш того, зазначена проблема є актуальною в умовах євроінтеграційних процесів, де складовими процесу зближення України з Європейським Союзом (далі ЄС) виступають цілі суспільства в підвищенні ефективності інструментів співпраці у пріоритетних галузях інтеграції, де одне з провідних місць належить галузі освіти в загалі, та сфери фізичного виховання і спорту зокрема [3, с. 85]. Де мета модернізації пов'язана з пошуком, декларуванням та плануванням дієвих та ефективних шляхів, механізмів, засобів та методів розвитку відповідної сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розбудову національної системи фізичного виховання, її докорінне реформування, модернізацію в своїх працях розглядали Г. Л. Апанасенко, В.Г. Ареф'єва, Г. А. Єдинак, Л. В. Волков, В. П. Горащук, В. Г. Григоренко, В. М. Судакова. За твердженнями вчених, вітчизняна система повинна стати основою відтворення психофізичного потенціалу народу, зміцнення здоров'я й підвищення фізичної підготовленості дітей, підлітків та молоді, виходу вітчизняної фізичної культури і спорту на рівень оздоровчих світових стандартів. Ми цілком погоджуємося з думкою О.П. Півня, який вважає, що в сучасній Україні не чітко окреслено стратегічну національну доктрину розвитку фізичної культури, а відтак, залишаються не до кінця визначеними пріоритетні цілі та завдання системи фізичного виховання та спорту, продовжують зберігатися окремі негативні, гальмівні тенденції цього процесу.

Таким чином, нарізла нагальна потреба в проведенні ефективних реформ сфери фізичного виховання і спорту учнівської молоді. Це актуально саме сьогодні, під час інтеграції нашої держави у Європейське Співтовариство.

Метою роботи є виявлення проблемних питань та пошук і розробка шляхів та механізмів реформування національної сфери фізичного виховання і спорту учнівської молоді в контексті євроінтеграційних процесів.

Відповідно до мети дослідження нами поставлені наступні **завдання**:

1. Здійснити аналіз даних літературних джерел та нормативно-правових актів з питань стану сфери фізичного виховання і спорту учнівської молоді в Україні.
2. Обґрунтувати необхідність внесення змін до державної стратегії розвитку сфери фізичного виховання і спорту учнівської молоді з урахуванням євроінтеграційних процесів.
3. Визначити структурні елементи реформування сфери фізичного виховання і спорту учнівської молоді.

Виклад основного матеріалу дослідження. У країнах ЄС сучасне співтовариство надає важливого значення фізичному вихованню і спорту учнівської молоді, різноманітним засобам формування у молодого покоління бажання ними займатися. Важливим аргументом на користь європейської спортивності є обов'язкові заняття ЗФП в школах, коледжах, та вищих навчальних закладах освіти, а також залучення до масового спорту у вільний час значної кількості учнівської молоді. Така ефективність занять з фізичного виховання в більшості випадків детермінована забезпеченістю процесу дієвою та результативною державною політикою в галузі фізичного виховання та спорту (законодавче, матеріально-технічне, кадрове забезпечення процесу) [4, с. 137]. В Україні нажаль склалася інша, достатньо негативна ситуація стану сфери фізичного виховання і спорту учнівської молоді. Про що свідчить ціла низка факторів.

По-перше, це стан індивідуального здоров'я молоді. Незважаючи на те, що уроки з фізичної культури проводяться у навчальних закладах різного рівня акредитації вже протягом тривалого часу, проте вони мають вкрай низьку ефективність. За даними Інституту гігієни та медичної екології ім. О. М. Марзєєва НАМН України, частка шкільної молоді, яка у 2015 р. визнавалася лікарями здоровою (тобто такою, у якій відсутні хронічні захворювання і вади розвитку), коливається у межах від 9 % до 45 %. Тобто здоровими можна визнати менше половини загальної кількості школярів. У свою чергу, серед цих школярів високий та середній рівень здоров'я мають приблизно 30 % осіб. Саме вони визнаються медиками здатними до виконання встановлених нормативів на уроках фізкультури та фізичного виховання. Ще дві третини практично здорових школярів мають недостатній резерв здоров'я (іншими словами – низький рівень адаптаційних можливостей за станом здоров'я) і потребують негайного втручання лікарів профілактичного напрямку з метою розробки індивідуальних програм збереження здоров'я. По-друге, це стан матеріально-технічного забезпечення. Недостатнє фінансування з державного бюджету ремонту та реконструкції спортивних споруд привело до неможливості експлуатації великої кількості об'єктів. Так, з 1991 року мережа фізкультурно-спортивних споруд скоротилася на 40 %.

По-третє, це стан кадрового забезпечення. Якість підготовки вітчизняних спеціалістів сфери фізичного виховання і спорту незадовільна. Основним фактором низького рівня підготовки кадрів з фізичного виховання є злиденне становище викладачів, принижених низьким рівнем заробітної плати і відсутністю престижу працівника фізичної культури. Таким чином, із тої кількості викладацьких кадрів які готуються в спеціалізованих навчальних закладах освіти, працювати в галузі фізичної культури і спорту залишаються лише 20 %. Крім того, треба звернути увагу на систему навчання в спеціалізованих навчальних закладах освіти. Наприклад, спеціалісти для праці на сучасних фізкультурно-спортивних об'єктах практично ніде не готуються [7, с. 79].

По-четверте, це стан нормативно-правового забезпечення. Нормативно правовим актам, навчальним програмам та інструкціям, які були прийняті ще в радянській державі, судилося стати в роки незалежності України єдиним взірцем програмного документа з фізичного виховання та спорту, а існуючі законодавчі акти вирішують багато питань не комплексно а самостійно [2, с. 75].

В результаті популістської, руйнівної, недалекоглядної, з часів здобуття незалежності, державної політики в сфері фізичного виховання і спорту в нашій державі з 42 мільйонним населенням до занять фізичною культурою і спортом залучено всього 12,5 % населення країни, а це є неприпустимим.

Проте, незважаючи на всі негаразди, завдяки активним євроінтеграційним процесам, в нашій державі почалась довгоочікувана реформа сфери фізичного виховання та спорту. Про це свідчить наказ Міністерства молоді та спорту України «Про робочу групу та план подальших дій щодо реформування сфери фізичної культури і спорту» від 19.11.2014

№ 3851, згодом прийнята «Концепція реформування сфери фізичного виховання та спорту (основні положення)», та підготовлений проект Закону України «Про фізичне виховання та спорт», а також проект «Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року».

Відповідні документи треба вважати стратегією розвитку системи фізичного виховання та спорту нашої держави. Проте, аналіз представлених нормативно-правових актів свідчить про незрозумілу форму реалізації запропонованих векторів реформування. Наприклад, в питаннях фінансування сфери вказані лише суб'єкти фінансування, а яким чином ці суб'єкти будуть його здійснювати залишається таємницею. Більш того, в проекті «Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року» з 2016 року по 2020 рр. передбачено відповідний обсяг фінансування певних розділів в середньому 3101502, 26 млн. грн., а чи враховані інфляційні процеси, чи враховані існуючі негативні тенденції в бюджетній політиці держави і її скрутне фінансове становище? Також недостатньо уваги приділено системі підготовки кадрів, не задекларовані якісні та кількісні показники підготовки спеціалістів. Відсутнє планування капітального будівництва та реконструкції спортивної інфраструктури.

Зважаючи на викладені недоліки, під час реалізації державних та галузевих заходів скерованих на ефективний розвиток національної системи фізичного виховання і спорту учнівської молоді, необхідно: забезпечити розробку та прийняття нормативно-правової бази, яка забезпечить соціально-значущий статус системи фізичного виховання і спорту учнівської молоді та гарантує її збереження та захист, шляхом прийняття окремого державного закону «Про фізичне виховання і спорт учнівської молоді в Україні»; передбачити в Законі «Про освіту» заходи, скеровані на підтримку розвитку системи фізичного виховання і спорту учнівської молоді із викладенням відповідних механізмів реалізації; оптимізувати систему управління національною системою фізичного виховання і спорту в Україні шляхом спеціалізованої підготовки та перепідготовки менеджерів галузі; передбачити централізоване фінансування з державного бюджету у вигляді субсидій, скерованих на забезпечення діяльності спеціалізованих спортивних закладів та розвиток їх матеріально-технічної бази; внести зміни до Податкового кодексу України з метою розробки механізму податкових пільг та послаблень бізнесу, який допомагає розвитку сфери фізичного виховання і спорту учнівської молоді; відновити та здійснити подальший розвиток наукового потенціалу галузі; оптимізувати функціонування системи підготовки спеціалістів галузі;

Таким чином, головними напрямками реформування та розвитку сфери фізичного виховання і спорту є становлення якісно нової національної системи розвитку фізичного виховання і спорту учнівської молоді.

ВИСНОВКИ. Загальний аналіз стану сфери фізичного виховання і спорту учнівської молоді України дозволив виявити суттєві недоліки відповідної галузі, що досить негативно впливає на досягнення державою задекларованих цілей з розвитку фізичної культури і спорту, а також активного залучення до цього процесу учнівської молоді в контексті євроінтеграції.

ПЕРСПЕКТИВАМИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ вважаємо розробку організаційно-управлінських інновацій сфери фізичного виховання і спорту учнівської молоді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Григоренко В.Г. Профессионально-педагогическая мотивация и технология ее формирования. – Бердянск: Изд-во Бердянск. Гос. Пед. Ун-та, 2003. – 148 с.
2. Попрощаєв О. В. Нормативно-правові аспекти організації навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у вищих навчальних закладах України / О.В. Попрощаєв, С.Г. Зінченко, Д.О. Каратаєв, С.О. Фішев // Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. Наук. Праць / за ред. С. Єрмакова, Х., 2010. С. 74-76.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 року 1678-VII) // Офіційний вісник України від 26.09.2014, № 75, том 1, стор. 83, стаття 2125.
4. Actualis problems of European integrationem Ucraina: documenta 7 regio. Scientific et declarationes conf. 14 may 2010 anno, Dnipropetrovsk / on imp. edition L.L. Prokopenko. - D.: DRIDU NADU, 2010.- 440 pages.
5. Basics of iura unionem Europaeam: latin materials / Edited by Professor ph.d. member AlrS Ucraina M. V. Buromensky. Kharkiv: domus editoria «FINN», 2010. – 392 pages. ISBN 978-966-8030-65-9.
6. International Charter of Physical Education et Sport, UNESCO; Charter of International Document 21.11.1978
7. Mudrik V. I., Leonov O. Z., Mudrik I. V. et aliis. Organicis et emendatiorem basics physical education alumni instituta studiorum superiorum: monograph / Mudrik V. I., Leonov O. Z., Mudrik I. V., Il'chenko A. I., Kozak E. P. // Edited by Mudrik V. I. – K.: Pedagogicall cogitatio, 2010. – 192 pages.

УДК 796.011.3:378

Жамардій В.О.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка